

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren po-
— pust. —

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Postojna - Štanjel.

Zveza Postojna-Štanjel je stopila v ospredje. Ta najbolj praktična, pa tudi najložje izvedljiva progga bo med progami, ki bodo prepregle Notranjsko, brez dvoma prva. Tako zatrjujejo v vseh prizadetih ministrstvih. Ta progga nikakor ne nasprotuje našim željam in zahtevam po zvezi Vrhnik z Idrijo ter Vrhnik z kako točko proge Postojna-Štanjel, kar se bo prej ali slej uresničilo. Zveza Štanjel-Postojna ni le sama na sebi gospodarsko utemeljena in krajevno potrebna, ampak je tudi sestavina velike železniške zveze preko Dolenjske s Hrvatsko, Bosno in Balkanom sploh. Ta zveza bo najkrajša pot po kopnem iz Italije na Balkan. A pustimo te daljne misli. Za Notranjsko je že skromna zveza med Postojno in Štanjelom ter Vipavo velikanškega pomena. Za Postojno in Vipavo je taka zveza življenskega pomena in njiju gospodarska rešitev.

Mislimo, da vkljub strankarski razoranosti ni vzroka, da bi ne nastopili složno vsi interesentje brez razlike politične stranke, da hitreje priključijo uresničenje zveze Vipavske doline s Postojno. Zato nas pa niso nič kaj prejetno dirnile vrstice, ki jih je žaljivo in zasmehljivo napisal v „Slovenca“ poslanec Žitnik. Senožeški in postojnski župan sta v železniškem ministrstvu nastopala po vsem, kakor jima velevala dolžnost in skrb za občini, katerima načelujeta. In če je poslanec Žitnik šel šele za njima poizvedovat, je to le zanj slabo znamenje. Če ju je za njihov nastop šel še napadat v „Slovenca“, je ravnal proti interesom okraja, ki ga zastopa na Dunaju. Poslanec Žitnik se pač malo premalo informira

Politične vesti.

Avstrijski državni zbor je odklonil proti agrarcem naperjene nujne predloge socijalnih demo-

kratov zoper podraženje živil, sprejel pa je predlog češkega naprednjaka Masaryka, naj vlada gleda, da ostanejo vseučilišča prosta klerikalnega vpliva; zdaj pride do razprave nagodbe. Dv tretjinska večina je vladi že gotova. — Hrvati delajo Madjarom v ogrsko-hrvatskem državnem zboru hude preglavice. Njihove obstrukcije Madjari ne morejo streti. Zdaj so sklicali hrvatski „sabor“, da bi prisilili Hrvate, da gredo v Zagreb, ker so vsi ob enem saborski poslanci. — V Nemčiji se bo sprejel zakon, po katerem bo vlada smela siloma razlastiti (ekspropriirati) vsakega poljskega posestnika, da tam naseli Nemce in požene Poljake preko meje, če nočejo postati Nemci. Nemška oblastnost kriči do neba! — Na ljubljanski kolodvor bi Nemci radi postavili Nemca za postajenačelnika. Južna železnica naj se varuje Slovence izzvati!

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu. — Zadnji dopis iz Starega trga, v katerem se je poročalo o čudni dirki v Starem trgu, me je napotil, da Vam cenjeni bralci „Notranjca“ tudi jaz kaj poročam. To pa že vsled tega, da ne mislite, da se pri nas samo zabavamo in kratkočasimo, ampak, da včasih tudi kaj resnega delamo v blagor in srečo našega milega naroda slovenskega. Stalni poročevalec iz našega kraja je najbrže pozabil poročati, da se je pri nas podružnica sv. Cirila in Metoda znova oživila in prenovila. Občni zbor dne 3. nov. pri Wigeletu v Pudobu je bil prav dobro obiskan. Tudi se je izvolil nov odbor, kateri nam je porok, da bode podružnica pod njegovim vodstvom marljivo delovala. Prvomestnikom je bil izvoljen g. notar Kogej iz Loža, tajnica gospa Zinterjeva, blagajnikom g. Ladislav Zakrajšek in odbornikom g. Wigele. Namestnikom pa: gospa Janja Benčinova, gospica Justi Kozamernikova,

gospica Mara Semenova in gospod Franjo Žagar ml. Novo izvoljenemu odboru kličemo: „Le krepko naprej v rešitev našega tako zatiranega in zaničevanega naroda, v kar so zlasti poklicane podružnice sv. Cirila in Metoda in njihovi odbori ozir. odborniki!“ — V nedeljo, dne 17. t. m. imeli smo pri nas čisto nekaj novega, namreč prvi sestanek starišev in učiteljev. Zbralo se je za prvič še precej veliko število očetov in mater k predavanju v tukajšnjem šolskem poslopju. Najprej je razložil g. nadučitelj Žebre navzočim starišem pomen in korist sestankov starišev z učiteljstvom. Na to je predaval g. učitelj Anton Šemé. Izbral si je za prvo predavanje čisto primerno snov, namreč: „Vzgoja otrok v predšolski dobi.“ Njegov že prirojen govorniški nastop in glas pridobila sta mu takoj srca vseh poslušalcev, kateri so z vidnim zanimanjem ves čas z napeto pozornostjo sledili njegovemu predavanju. V svojem, temeljito sestavljenem poročilu povedal je mnogo poučnega starišem, kako naj vzgajajo svoje otroke. Pozabil tudi ni primerno ožigosati mater radi njihove slepe materinske ljubezni, katera je največkrat vzrok slabi vzgoji. Po predavanju so se vsi navzoči, zlasti pa matere, prav ginljivo zahvalili govorniku za njegove lepe nauke in koristne nasvete ter prosili, da bi jih še kdaj povabili k takim sestankom. Reči moramo, da si je s to prireditvijo naše učiteljstvo pridobilo mnogo na ugledu med ljudstvom. Polagoma bo isto spoznalo, da mu tudi učiteljstvo v resnici želi le dobro, zlasti njemu naj-

dražjemu biseru — njegovim otrokom. Kadar bode naše sicer dobro ljudstvo to spoznalo, takrat bode tudi našemu, sedaj tako zaničevanemu učitelju-trpinu zasijalo solnce sreče in blagostanja, po katerem on in njegova obitelj tako željno koprnta. — Ozrimo se še malo po naši domovini! Vsem stanovom se zboljšuje njih stanje, le na učiteljstvo nihče ne misli; zanj nima nihče odprtih rok, ne srca. Kljub temu pa ono ne drži križem rok, ampak dela več kot se od njega zahteva, dasiravno ga tarejo hude skrbi za njegov in njegove rodbine obstanek. Ono nima samo blagor in srečo ljudstva pred očmi za katero dela, trpi in umrje. Koliko upanja, koliko nad je stavilo učiteljstvo na shod dne 2. novembra na Dunaju. A kaj so mu njegovi zastopniki prinesli? Mnogo lepih obljub, a družega nič! In deputacija dne 19. novembra? Zopet samo obljube! Za vse je dosti denarja, le za ubogo učiteljstvo ga ni! A tudi zanj bi se ga dobilo, samo da bi se kdo zanj zavzel. Ali nima ga prijatelja, kateri bi se reš z vso vnemo zavzel za zboljšanje njegovega gmotnega položaja! Učiteljstvo pač lahko govori z Gregorčičevim „Siromakom“:

»Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili.«

Toda srčnih čutil pogreša učiteljstvo napram sebi in to je ravno vzrok, da je isto obsojeno še k nadaljnemu stradanju. Marsikateri drugi bi rekel: „Zakaj vendar več

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

Gospodar ju je sprejel spodobno, kakor predpisuje običaj, povabil ju je v hišo, jima ponudil stole in ju slednjič vprašal po namenu obiska.

„Da ne bomo dosti govorili sem ter tja“, začel je Matej, „prihajava radi prepira, ki sta ga imela s Kozmom“.

„Ni bilo vredno truda!“ odgovoril je hladno Miha.

„Morda pa vendar“, trdil je Matej; „prepir je nastal zaradi otrok, nobenemu izmed vaju se ne more pripisovati krivde. Ker pa po vasi govorijo, da se neradi ločite od svoje hčere, da bi jo rajše obdržali doma“. —

„Tako je“, potrdil je Miha, „ločitev od nje bi nas bolela.“

„Ravno zato, ker smo to slišali“, nadaljeval je Matej, „in naravnost bodi povedano, ker tudi vemo, da v svoji hiši lahko storite, kar hočete . . . in, ker ljudje govore, da dekline nima dosti veselja za to in, da se vi nočete protiviti njenim željam, ker je vaša edinka . . .“

„Tako je!“ potrdil je Miha; „samo njena sreča nam je pri srcu!“

„In ker po vasi govorijo“, nadaljeval je Matej, „da ste se odločili, vzeti zeta v hišo, to se reče, da hočete zidati za Marto novo hišo in, da ste se izrazili, da ne stremite po bogastvu drugih, ker imate sami dovolj in lahko dajete . . .“

„Tako je!“ potrdil je Miha, vedno bolj ponosen, „dosti ali malo — kakor je Bog dal, le sreča naj bo!“

„Bog vam jo je dal!“ prekinil ga je Šimen.

„In zato“, sklenil je Matej, „je Kozma mnenja, da vam ne bo neprijetno, če vam vrača vašo besedo in vas prosi, da mu to oprostite in ostanete ž njim v prijateljstvu, kakor poprej.“

Miha je premišljeval, kaj bi odgovoril svojima gostoma ter slednjič rekel: „Tako je!“ zadovoljen sem s Kozmovim poročilom; le tega, kar govorita o nekem drugem sklepu za možitev moje hčere, tega ne razumem.“

„Stoj prijatelj“, odgovoril je Simon mirno, a nekoliko zbadljivo, „oprosti, a ni lepo, da nas dražiš in skrivaš zadevo, od katere je odvisna čast one hiše, koje odposlanca sva midva! Hvala Bogu, saj naša vas ni puščava in še se dobé tu in tam ljudje, ki vedo, kaj se godi za sosedovimi vrati. Skoro vsi hvalijo tvoj sklep in pripovedujejo, da si s pastirjem Mironom zelo zadovoljen, ti pa bi rad zdaj krivdo, da se je zaroka razdrla, naprtil Kozmu na rame.“

delam kot mi je potreba, saj sem še za to, kar moram narediti, premalo plačan!“ Toda učitelj, kateri je v resnici vnet za blagor ljudstva, ne govori tega! Ako komu, se pač ne more njemu očitati, da se ne ravna po besedah pesnika, ki se glase:

Ne samo kar veleva mu stan,
kar more to mož je storiti dolžan!

Domače vesti.

Za uvedenje novih osebnih vlakov tako, kakor smo predlagali v zadnjem „Notranjcu“, je postalo povsod veliko zanimanje. Postojnsko in dolnjelogaško županstvo razpošiljata že tiskano, dobro utemeljeno peticijo interesovanim županstvom in drugim korporacijam v podpis. Tudi zadruge in društva naj se prošnji pridružijo. Take peticije so pri zgoraj omenjenih županstvih še na razpolago. Pripomniti moramo, da je treba peticije podpisati najdalje do 10. t. m. Pošljejo naj se potem enemu izmed zgoraj omenjenih županstev zopet nazaj, ali pa neposredno kateremu naših državnih poslancev, ki se hoče za občekoristno stvar zavzeti, da jih izroči s priporočilom ravnateljstvu južne železnice.

Za železniško zvezo vipavske doline v Postojno podpisujejo vipavske občine peticije na železniško ministrstvo.

„Bog me varuj!“ zaklical je Miha, „pred vso vasjo rad potrdim, da smo krivi mi. A po vasi govorijo preveč, kajti o poroki moje hčere z Mironom do sedaj nismo še ničesar ukrepali. Prosim vas, da to poveste vsakemu v vasi.“

„Pa govorilo se je vendar povsod!“ opomnil je Matej.

„Da,“ rekel je na to Miha, „da vam naravnost povem, tako mimogrede smo pač govorili o tem in, če mi bo fant ugajal, zakaj tudi ne, kakor Bog hoče!“

„Razumeva, kaj hočeš reči,“ rekel je smehljaje Simon, „Bog ti daj srečo z novim zetom!“

„Vse, kar je prav! Fant ni bogat, a vendar bo naši vasi v čast.“

„Jaz ga ne poznam,“ pripomnil je Matej, „a vsa vas je tega mnenja.“

„Jaz ga poznam,“ vskliknil je Simon, „in kar sem govoril, sem iz srca govoril.“

Miha je bil nekako v dvomu, stal je med obema in pogledal v oči zdaj temu zdaj onemu in ni vedel, kaj bi rekel. Slednjič jima je podal roko in ju spremil do vrat, a ni mu bilo popolnoma jasno, kaj je govoril in storil.

„Miron,“ govoril je sam pri sebi in se nekoliko oddahnih, „— lepo ime!“ Po vasi so govorili, da je sklenil vzeti zeta v hišo, mu postaviti nov dom poleg svojega. „Česa si ljudje ne izmišljujejo! To se reče, ali

Postojnski salonski orkester vabi na koncert, ki ga priredi v prid „Ljudske knjižnice v Postojni“, v nedeljo, dne 8. dec. 1907 v veliki dvorani „Narodnega hotela“. Vspored: 1. Fućik: „Triglav“, koračnica. 2. Kubišta: „Sloga“, valček. 3. Eilenberg: „Gozdni mlin“, idila. 4. Adamič: a) „Ko bi rosica bila“; b) „Dekletce podaj mi roko“; c) „Na vrtu“, poje mošani zbor. 5. Zupanec: „Rožmarin“, poje moški zbor. 6. Kubišta: „Slovenska četvorka“. 7. Czibulka: „Planinska cvetka“, mazurka. 8. Parma: „Skozi vas“, koračnica. — Prosta zabava. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Cene prostorom: Sedež I. reda po 1 K 60 h, II. reda po 1 K, stojišča in galerija po 40 h. — Nujna prošnja! Zaradi petja prosimo sl. občinstvo, da se vzdržuje kajenja v dvorani.

Semenj sv. Frančiška, dné 3. t. m. v Postojni ni bil tako obiskan, kakor po navadi. Bilo je temu krivo slabo vreme in največ pa prepozna razglasitev, da se bo semenj vršil.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali; gospa županova Marija Pikel darovala zgubljeno, zdaj zopet najdeno svoto 4 K, br. Tedi Dekleva izročil 2 K, ki jih je daroval g. Jos. Hočevnar, potnik tvrdeke Francka sinovi, br. Slavoj Dimnik nabral v „Narodnem hotelu“ za Starmanovo petje 2 K 54 h, br. Makso Inocente trgovec na Reki daroval 10 K, br. Štefin Peter nabral 2 K. Vsem srčna hvala! Živeli! V mesecu novembru se je nabralo skupno 126 K 54 h, katera svota se je plo-

bi bilo to res nemogoče? Hm, kaj je že rekla Marta? Morebiti, če bi ga bil videl, bi mu bil ti sam velel, naj ostane! — Gotovo, nekoliko sem se prenaglil!“

Miha je premišljeval in sklepal, da mora biti fant, katerega ljubi Marta, vendar nekaj posebnega. V duhu je videl že rokodelce, ki postavljajo nov dom in samega sebe med njimi v važnih opravkih, urejajočega vse in ukazujočega — videl je Marto z otročičkom v naročju in slišal sosede, ki so govorili: „Glejte, kako ljubi svojo Marto!“ Zdelo se mu je, kakor da bi slišal pripovedovati vnuke sedanjega rodu: „Tako je bilo takrat, ko je Miha vzela zeta v hišo in mu zidal novo hišo!“

Te misli so bile mikavne, kakor izkušnja! Miha je hitel k vratom, a predno jih je odprl, se je zopet premislil.

„Ne, še ne! Da se ne prenaglim! Najprej moram še poizvedovati, prevdariti, se bolje prepričati in pred vsem ga z lastnimi očmi videti!“ Nato je hodil po hiši gor in dol, zatopljen v misli.

Kar naenkrat pa se je stemnil njegov obraz. Videl je pred seboj Kozma s prezirljivim posmehom na ustih; pri tej predstavi se mu je duša napolnila s trpkostjo, ne, tega ne bi mogel prenašati, da bi ta rekel: „Lejte, kakoršen je sam, takega zeta si je izbral!“

„Ne,“ mrmral je razkačen, „pastirju ne dam svoje hčere — ljubše mi je, da ostane devica!“ (Dalje prih.)

donosno naložila v „Notranjsko posojilnico.“ Bratje Sokoli zbirajte nadalje pridno prispevke za Sokolski dom! Na zdar!

Občni zbor pevskega društva „Postojne“ se vrši v nedeljo, dne 15. decembra. Spored in lokal se naznani pozneje.

Mlekarstvo. Kakor se iz gotovega vira čuje, se mislijo vsi trgovci z mlekom v Reki združiti v društvo v svrhu jednotne prodaje mleka. Ob enem mislijo isti stopiti v zvezo v več mlekarnami na Kranjskem. Kako se stvar razvije, o tem bom še poročal.

Občni zbor „Prve vipavske vinorejske zadruga“ se vrši dne 15. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih v Vipavi.

Od Pivke. Ustanovila se je na željo občinstva v Št. Petru na Krasu „Kmetijska hranilnica in posojilnica, katera obsega tudi sosedne občine, kakor: Slavina, Zagorje, Šmihel in Košana. Ta denarni zavod prične svoje delovanje z novim letom 1908. Namen hranilnice in posojilnice je delovati v korist in pospeševati blagostanje kmetijskega in trgovskega stanu. Ker ima ta denarni zavod le blag namen, pričakujemo zlasti od „Kmetijske stranke“ izdatne pomoči in podpore.

Kmetijski sestanek skliče kmetijska podružnica v Matenjivasi dne 8. t. m. popoldan v stivanjski šoli. Predaval bode g. geometer Drag. Gustinčič o zložbi zemljišč. K sestanku se vljudno vabijo vsi oni, ki se zanimajo za napredek kmetijstva.

Požar v Gorenji vasi, v občini gorenjelogaški, je nastal v nedeljo popoldne. Goreti je začelo pod Slavčevim kozolcem ob času, ko so se ljudje odpravljali k večernicam. Ker so bile skoraj vse sosedne hiše s slamo krite, je bilo v kratkem času 15 gospodarskih poslopij v plamenu. Ljudje so komaj rešili svojo živino in nekoliko pohištva, vse drugo jim je ogenj uničil. Bila je velika nevarnost za celo vas in ko so prihiteli ognjegasci iz Dolenjega Logateca, iz Hotederšice, Rovt, Planine, Vrhlike in Vrda je bilo mogoče veliki požar omejiti. Vso čast in priznanje vrlim gasilcem za požrtvovalno, človekoljubno delo! — Sedaj, ko imajo ljudje vse svoje pridelke pod streho in smo na pragu zime, je velika nesreča tem občutnejša. Posebno hudo [so prizadeti oni, ki imajo več živine in jim je požar upepelil vso krmo. Sluti se, da je požar nastal po nekem fantiču, ki je baje pod kozolcem poleg steze zažigal cigaretke. Treba bi bilo nekoliko več nadzorstva od strani starišev in tudi od strani policijskih organov, da bi mlečjezobi paglavci ne povzročali na ta način nesreč.

Hrvatska Matica. Prijatelje hrvatske književnosti opozarjamo, da je poverjenik „Matice Hrvatske“ za Postojno in okolico g. Mate Čepernić, c. kr. geometer v Postojni. Letnina znaša 6 K, za ude „Matice Slovenske“ pa le 4 K.

Na Gočah je umrl dne 3. t. m. g. Štefan Habe. N. v. m. p.!

Prva vipavska vinorejska zadruga je grozovito na poti gospodom v nekdanji Ložarjevi hiši. — Zadnji „Domoljub“ ali bolje rečeno, njegov podli vipavski dopisun, kar besni nad ustanovitvijo imenovane zadruga. On vidi v tej svojega najljutejšega političnega nasprotnika, a v tolažbo mu povemo, da je novo podjetje čisto gospodarskega značaja in, da se ne vtika v politiko. — Da je bilo potrebno, poleg že obstoječega „kmetijskega društva“, ki se tudi peča z vinsko kupčijo, ustanoviti še vinorejsko zadrugo, najbolje kaže pristop že lepega števila članov k istej in to celo iz vrst S. L. S. — Mimogrede bodi povedano, da je po ustanovnem shodu vinorejske zadruga prvi čestital v javnih lokalih g. Ivan Lavrenčič, prihodnji Vaš deželnozborski kandidat, želeč novemu podjetju najlepših uspehov v prid vipavskemu ljudstvu. — Enako želimo mi „kmetijskemu društvu“, da bi še nadalje delovalo v prid ljudstva in da bi kaj kmalu, vsaj enkrat, po večletnem delovanju, izkazalo kaj dobička ter ga porazdelilo med svoje revne člane. — Mi nikakor ne mislimo konkurirati „kmetijskemu društvu“, najmanj pa še isto uničiti. Ako se pa gospoda tega boji, česar pa mi ne verjamemo, tedaj mora imeti že slabo vest, da se do sedaj ni toliko delovalo v korist zadružnikov, kakor mogoče največ v korist onih gospodov, ki so najbližje korita ali celo v prid kaki politični stranki. — Gospoda, ne razburjajte se tedaj preveč radi vinorejske zadruga, ako hočete res veljati za nesebične prijatelje in dobrotnike kmeta. — Pod božjim solncem ne dobite tako zabitega človeka, ki bi vam trdil, da je na njegovo škodo, ako povprašujeta dva ali še več kupcev po njegovih pridelkih. In odkrito vam povemo, da vsi pametnejši vaši pristaši z veseljem pozdravljajo novo podjetje; preklinjajo ga pa le oni, ki jim niso popolnoma nič mari ljudske koristi in, ki bi še dalje radi v motnem ribarili. Domoljubov novičar piše tudi nekaj o „liberalnih petjotarjih“. S tem se je pa pokazal, ali neizmerno hudobnega ali pa grozno pozabljivega. Vsa slovenska javnost ve namreč, da je bil ravno g. ravnatelj „kmetijskega društva“ tačas „vinarske zadruga“, sedanj, drugače vsega spoštovanja vredni župan Št. Vidski, Anton Uršič, radi petjotarstva kaznovan; o kakem „liberalcu“ se tega še ni slišalo. — Da sloni „kmetijsko društvo“ na omejenem poroštvu, lojalno priznavamo, in če je g. učitelj Mercina nasprotno trdil, izvedel je to od Vaših lastnih zadružnikov, kar je dokaj značilno za Vas, da svojih članov o najvažnejšem ne poučite. O nadaljnem ustroju „kmetijskega društva“ nočemo za sedaj ničesar spravljati v javnost, ker ne maramo istemu škodovati. Ako se pa nas še nadalje ne bode pri mira pustilo, primorani bomo objaviti mnenje Vaših članov o „Kmetijskem društvu“. — Mi si ne želimo boja, a strašimo se ga tudi ne! — Hudobni „Domoljubov“ dopisun opisuje dalje g. učitelja Mercina, kot obrekovalca in lažnika ter v dokaz temu navaja afero z goškim županom. Ta dokaz je tako piškav, kakor so dopisunovi možgani; zakaj

g. učitelj Mercina je bil isti dan, ko je izšel „Lažljub“ z omenjeno notico, pri sodišču v Vipavi, na tožbo goškega župana popolnoma oproščen.

Mrtvega so našli Martina Kirna (Kumra) iz Zagorja na polju pri Koritnicah v četrtek zjutraj. V sredo zvečer je šel v Koritnice k nekemu posestniku; na poti domovgrede v jutro je spil še svoj navadni „štamperl“, a čez četrto ure je padel na poti in umrl.

Iz Knežaka. Podžupanom je izvoljen tukajšnji vasi g. „Mehac“.

Iz Koritnic. V nedeljo so bile tukaj volitve predstojnika gospodarskega odseka. Volitve so bile zelo zmešane, tako da sami ne vemo, pri čem da smo.

Kanonik Erjavec mora biti jako slab krajni šolski nadzornik, da še ni spravil učitelja Mercina v disciplinarno preiskavo, ko se že stariši „pogovarjajo“ (?), da ne bodo k istemu več otrok v šolo pošiljali, kakor zatrjuje vipavski „Domoljubov“ novičar. — Pozivljamo tedaj kanonika, da vse potrebno ukrene, kot krajni šolski nadzornik in naznani višjim šolskim oblastim vse nepostavnosti imenovanega učitelja, da ne bode pouk brez potrebe kaj trpel, ker sicer bomo vedeli, da je pisava „Domoljubovega“ novičarja najostudnejše obrekovanje in navadno denuncijanstvo!

Iz reške doline. Nesreča bi se bila kmalu dogodila na železniški progi Št. Peter-Reka med postajama Kilovče-Trnovo blizu Merečij. Zlomila se je „šina“ in tako bi lahko ušel brzovlak, ki je imel vsak čas priti, iz tira. K sreči je šel železniški delovodja Anton Sluga s svojimi delavci nimo omenjenega mesta, zapazil poškodbo ter jo naglo za silo popravil. — V Ameriko je šlo vkljub vsemu odgovarjanju in poročilom časopisov iz našega kraja več ljudi. Ne verujejo, da je res tam slabo. — Vodovod Jasen in Vrbovo bode kmalu končan. Da ne bi zadnje deževje tako poškodovalo in odneslo materijala, bi bilo delo že končano. Res prekoristna naprava za revne vasi, ki so bile v poletnem času takorekoč brez vode. Po pol ure daleč so hodili ponjo! Tako je tudi v nekaterih drugih krajih. Sedaj po zimi ni takega dela, si lahko preskrbite vodnjake. Podžupani bi lahko veliko koristili tej stvari s tem, da bi nekoliko podrezali in bodrili k delu ob zimskem času. Na noge! Sedaj lahko veliko napravite. — Premogokopska družba, katera se je ustanovila v Trnovem, koplje in išče premog blizu Jelšan. Prišli so že globoko kakih 60 m. Dobili so že veliko dobrih žil, ki vse v eno smer drže. Do glavne žile, katero sledijo od strani, je baje še kakih 100 m. Želimo podjetju obilo sreče, kajti potreba je tudi v našem kraju kaj zaslužka revnim slojem. Blizu sedaj kopanega, oziroma iskanega premoga je prav dober materijal za cement, kakor zatrjujejo večšaki. Sčasoma pridemo, ako se posreči prvo podjetje, tudi do drugega. — Za podporo bodo prosile nekatere, po črvu in povodnji prizadete občine. Sedaj imajo že povsod posvetovanja in cenitve, koliko znaša škoda. — Tisti študent, ki stanuje v Bistrici, se pripravlja za skušnjo, ako smemo verjeti. — Umrla je v Ilirski

Bistrici 21 letna g. J. Mizgur po po lletni mučni bolezi Lahka ji zemljica!

Prosveta.

Odsek za vseslovenski legitimacijski listek, ki se prodaja v korist naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda, se obrača spet tem potom na vsa slavna slovenska društva z rodoljubno prošnjo, da blagovolijo uvesti to društveno izkaznico, nele da si olajšajo notranje poslovanje, ampak da tudi na zunaj dokumentujejo svoje narodno prepričanje. Vsakogar dolžnost je, da po svojih močeh prispeva k obrambi jezika, ki ga je učila mati, najsvetejša dolžnost zlasti za one, ki ne morejo neposredno narodnostnim nasprotnikom zreti iz oči v oči. Vzvišena je naloga naših slovenskih društev, kazati narodu pot do izobrazbe, napraviti ga stanovitega, jeklenotrdnega, da se ne ukloni, četudi mu preti morje sovragov, da ga zalije. A tu se ne sme misliti le na majhen del naroda, celokupen narod nam je imeti pred očmi. Zato je dolžnost vseh resnično narodnih društev, da podpirajo obmejne brate v težkem boju, da z malo gmotno žrtvijo mnogo koristijo družbi sv. Cirila in Metoda. Komad legit. listka kot društvene izkaznice se prodaja po 20 vin., kot vstopnice h katerikoli narodni prireditvi po 10 vin. Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov „Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju“, XVII. Schellhamergasse 4.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja rodoljube, da se družbeni koledar še vedno razpošilja in bo v teku enega tedna razposlan. Če se je pomotoma kedo izpustil, prosim prav uljudno, da se blagovoli po preteku tega časa pri družbi sv. Cirila in Metoda oglasiti, ustregli mu bomo prav radi. To pa radi tega objavimo, da se na isti naslov ne bi poslalo več eksemplarov.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so sklenile svoje dopise kolekovati z narodnim kolekom sledeča županstva: Banjaloka in Krtina.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročili računske, oziroma gostilničarske listke sledeči: Anton Pogačnik, Podnart: Jakob Zalaznik, Ljubljana, J. Traun, Glince; gostilna pri Conžku, Ljubljana; Narodni dom, Ljubljana; Anton Gačnik, Rudolfovo; Alojzija Sever, Kostanjevica: Alojzij Pogačnik, gostilna „pri Štefanu“, Ljubljana; gostilna Blaž Mevželj, Mokronog; restavracija „Zupanova“, Ljubljana; Viktor Rohrmann, Ljubljana; restavracija Kovač, Hudajužna, Goriško; restavracija Tratnik, Ljubljana.

Narodno gospodarstvo.

Razglas. Zaradi od več strani izražene želje, priredi podpisani tekom letošnje zime, najbrže sredi meseca januarja l. 1908 v Vipavi trodnevni kletarski tečaj, pri katerem bo teoretično in prak-

tično učil vse, kar je potrebno vsakemu vinogradniku, gostilničarju itd., v kletarstvu znati. Teoretičen poduk (predavanje) se bo vršil v kaki primerni sobi, za praktične vaje je pa dalo kmetijsko društvo v Vipavi svojo vinsko klet na razpolago. Kdor se misli tega tečaja vdeležiti, zglasi naj se potom pristojnega županstva ali pa naravnost pri podpisanim vsaj do 25. t. m. Kdaj se tečaj vrši, o tem bodo vdeleženci potom županstev pravočasno obveščeni. C. kr. vinarski nadzornik: B. Skalicky.

Cena mleku se je na Dunaju zvišala za 2 h pri litru, ker so jo tudi kmetovalci zvišali prodajalcem. Cena je zdaj 24 do 26 h za en liter. V Budapeštu so zvišali ceno za 4 h.

Pomanjkanje krme se čuti v južnih krajih (Kranjsko, Primorsko, Hrvaško, Slavonija, južno Ogrsko, Tirolsko, Srbija itd.) med tem ko je v severnih krajih države navadna letina. Ker se živine ne bode moglo prezimiti, prodajajo jo kmetje v največjih množinah; tako se je na nekem semnju na Hervaškem prodalo za 400.000 K živine. Naravnost nerazumljivo je tedaj, da še cena mesu ne zniža v tem razmerju. Istotako je s prašiči, katerih tudi sedaj na jesen veliko prodajo. Na zadnji sejm v Il. Bistrici so prignali velikansko število prašičev, gotovo okoli 2000; cena je bila seveda izvanredno nizka. Živini se je znižala cena čez 60 K pri glavi.

Vinske tropine porablajo za krmljenje goveje živine, konj in perutnine. Na Francoskem jih umetno posušijo in zmeljejo; tako pripravljene imajo redilno moč kakor oves.

Deset zapovedi za umnega kmeta. Od izkušenega gospodarja sestavljene zapovedi so priporočila vredne. Kdor jih bo izpolnjeval, bo kmalu izprevidel, da živino najlažje obvarujemo boleznih z razumnim krmljenjem in skrbnim opravljanjem. Zapovedi so sledeče: 1. Krmi vedno redno, ob določenem času in določeno množino. 2. Napajaj živali redno in nikdar ne dajaj premrzle ali pregorke tekočine; ne napajaj razgretih živalij. 3. Živali ne smejo preveč trpeti pri delu, tudi jih ni treba pretirano poganjati. 4. Ne krmi nikdar plesnjivo ali prašno seno in slamo in gnilih pridelkov. 5. Pazi, da živali ne pridejo do strupenih ali škodljivih rastlin na pašnikih. 6. Brani živali prehudega solnca in mrzlega dežja, ne pusti jih ležati na mrzlih, mokrih tleh. 7. Kadar menjaš suho in svežo krmo spomladi in jeseni, stori to le polagoma. 8. Povsod naj bo največja snažnost, ker to je predpogoj za zdravje živine. 9. Skrbi, da bo vedno svež in čist zrak v hlevih, a varuj živino pred preprihom. 10. Tvoji hlapci in deklet naj ti pomagajo z rokami, a nikdar se ne zanašaj na njih oči.

Pitanje pur. Živalim naj se pusti prostost. Izkušnja nas uči, da izgube v kurnikih zaprte pure tek in da se vsled tega posuše. Pure pitamo z dobrim ovsom ali pa z zdrobljeno zmesjo iz koruze, ječmena in ovsa. Zelo dobro je, če se daje živalim vsak dan zdrobljenega oglja, da lažje prebavijo.

Vinorejske zadruga.

(Nekaj misli in svetov priprostega vinščaka).

Mlekarske zadruga so se pri nas jako lepo razvile in namnožile. Ves ta uspeh, če hočemo biti pravični in nepristranski, moramo pripisovati kranjski kmetijski družbi, odnosno nje ravnatelju in onim prvim požrtvovalnim snovateljem po Notranjskem, kateri so dali s tem, da so ustanovili in previdno vodili mlekarske zadruga vzgled in pogum celi kranjski deželi. Bilo je treba odločnosti tembolj, ker je imelo ravno takrat pri nas zadružništvo smolo vsled ponesrečenih konsumov, ki se pa niso snovali zato, da bi imelo ljudstvo od njih korist, temuč, da bi se škodovalo gotovemu stanu. Ravno to je bila ovira prvim poskusom vpeljati zadružno misel, zadružni duh na Kranjskem po blagih Rajfajzenovih načelih. Započeto, previdno delo kmetijske družbe je imelo pokazati ljudstvu, kako treba spraviti namen in misel skupnega delovanja v kri, v meso in v življenje ter pridobiti zopet ono dobro ime in čast, ki gre zadružništvu. To se je prav dobro obneslo in prve notranjske zadruga so kot svitle vodnice, na katere so se ozirali iz cele dežele in jih jemali v izgled.

Ravno tako, kakor z mlekarskimi zadrugami, stoji stvar z vinarskimi zadrugami. Pravega poguma za začetek ni bilo, manjkalo je mož, ki bi zastavili prvo brazdo v grudo zadružništva na polju vinarstva. Uspehe bode treba šele pokazati in kmalu se bodo osnovale po vseh naših vinorodnih krajih vinarske zadruga, kakor po drugih deželah n. pr. Tirolskem, Nižje Avstrijskem itd.

Vse vinarstvo od nasada do prodaje je v rokah posameznih naših vinogradnikov posestnikov. Vsak n. pr. svoj vinograd zase zbere, zmasti, napravi vino in isto sam proda, ko pride kupec. Tako ni mogoče določiti si gotovih cen, kajti marsikak posestnik se je zadolžil ali jemal na upanje v trgovini na račun vinskega pridelka in komaj čaka, da proda svojo robo in pride čim prej do denarja. Zato pa v takih krajih, kjer kmetje hite in tišče, da pridelke čim prej prodajo, ter nimajo denarja, prekupci in tuji krčmarji ali vinski trgovci pritiskajo na ceno grozdja in mošta, da kupijo čim ugodnejše zase. Največkrat se pa zgodi pri količkaj ugodni letini, da manjka posode za mošt ali celo prostora, ker mali kmet ne more razpolagati z obširnimi kletmi. Takrat zopet proda za nižjo ceno. Še težje pa je malemu posestniku, kmetu, kateri nima poduka o pravilnem kletarjenju, z vinom tako ravnati, da se napravi pijača, kakor jo zahteva današnji okus. Tudi na zunaj ne more blaga tako lepo opremiti. Manjka mu v to sredstev, največ pa, ker nima potrebnih strokovnjaških zmožnosti.

Gospodarsko slabo stoječ vinščak se danes v razmerah, v kojih se nahaja vinoreja, dvakrat težje bojuje, kakor pa denarno dobro podprt posestnik vinščak.

To gospodarsko stanje malih vinogradnikov, kakor so pri nas splošno povsod, se da premeniti le, če se gospodarsko slabo stoječi vinščak združi v močno, odporno celoto, da se vpelje zadružno načelo in se ustanove vinarske zadruga, v katerih se bojuje organiziran, združen vinščak za boljše blagostanje svojega okoliša ali svoje občine.

Po svetu.

Čudna želja. Na smrtni postelji je neka delavka v Duksu izrazila željo, naj ji polože revolver v krsto, ker se boji, da bi bila živa pokopana. Željo so ji izpolnili.

Velikanskega bika so pripeljali na sejm pri Jenbahu na Tirolskem. Tehtal je 16 starih centov; ker vsled debelosti ni mogel več hoditi, so ga na vozu pripeljali na sejm. Bik je simentalske pasme.

Kaj dožive mornarji. Norveška ladija „Aleksandra“ se je pred šestimi meseci na potovanju iz Avstralije v Panamo, potopila. Mornarji so ubežali na dveh čolnih, ter se rešili na samotni, neobljudeni otok. Tu so mornarji živeli šest mesecev od zelišč in sadežev, menda bi bili ostali za vedno tu, da jih ni rešil parnik, ki je slučajno prišel sem, ker ga je hud vihar spravil iz določene poti.

Zahvala.

Potrži vsled globoke žalosti, katera nas je zadela ob smrti našega ljubega očeta in soproga, gospoda

Ivan-a Maver

zahvaljujemo se najiskrenejše vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tolažbo v bolezni ter časno spremstvo pri pogrebu pokojnikovem.

V Grobiščah, dne 1. decembra 1907.

Žalujoča rodbina Mavrova.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštnine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

==== Upar ====

in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Loterijske številke.

Dunaj, 30. novembra	87	71	27	32	21
Brno, 4. decembra	28	68	40	26	59

V najem se da takoj

zaradi odpotovanja

hotel „Štemarje“

v Škofji loki

pod ugodnimi pogoji.

12 meblovanih sob, kuhinje,
hlevi, klet! Jako primeren prostor
za vinsko in lesno kupčijo.

Eventuelno je vse posestvo,
če je cena vsprejemljiva

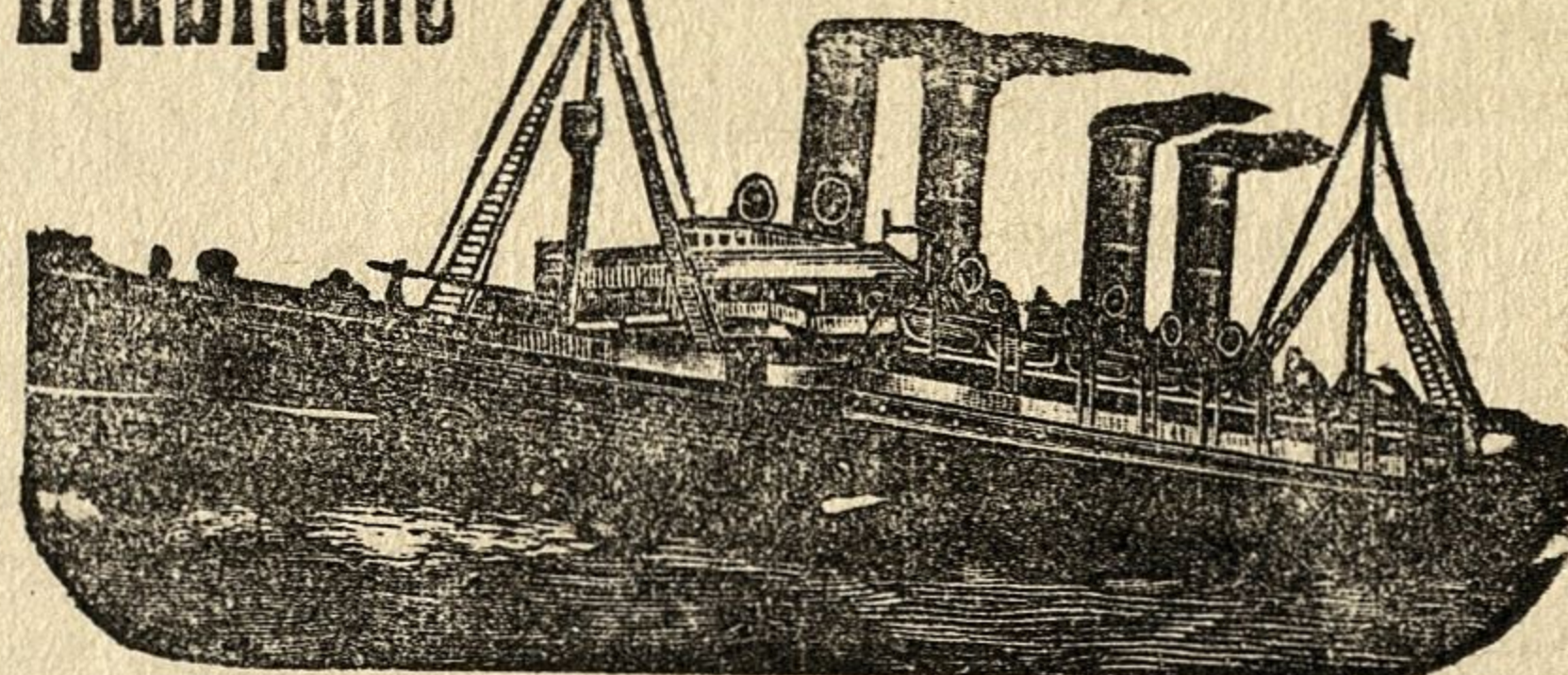
na prodaj.

Vpraša se pri lastnici

R. DANEV.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi
parobrodi, takozvanimi

==== cesarskimi brzoparniki ====

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

V najem se odda s 15. aprilom 1. 1908 **dobro idoča** **gostilna in prodajalna.**

Položaj zelo ugoden, ker se shajajo vozniki in delavci vodne in parne žage istega lastnika. Lesna industrija se bode v novejšem času znatno zvišala, naravno, da bode tudi za gostilno in prodajalno večji promet. — Ponudbe se prosijo naravnost na lastnika Franjo Žagar, Markovec, pošta Staritrgr pri Rakeku (Kranjsko).

Kašelj! 5245 notarsko poverjenih spri-
čeval dokazuje, kako zdra-
vilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga
odpravi.

prsne karamele s 3
smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**
Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi**.

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

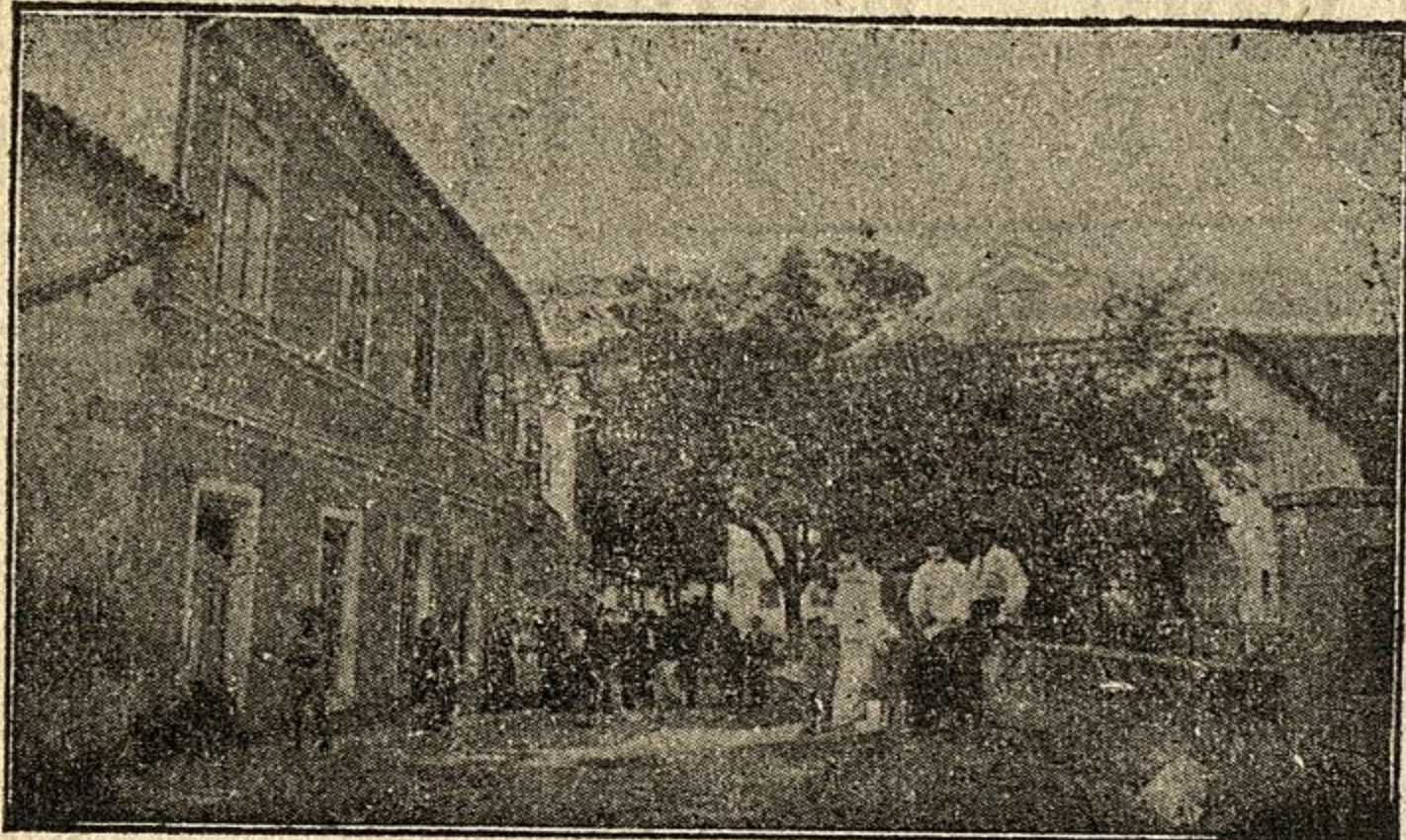
Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Dobroznani

Hotel TOMŠIČ

Ustan. 1. 1885

Gostilniški vrt s prijazno
utico.

Ilir. Bistrica

priporoča:

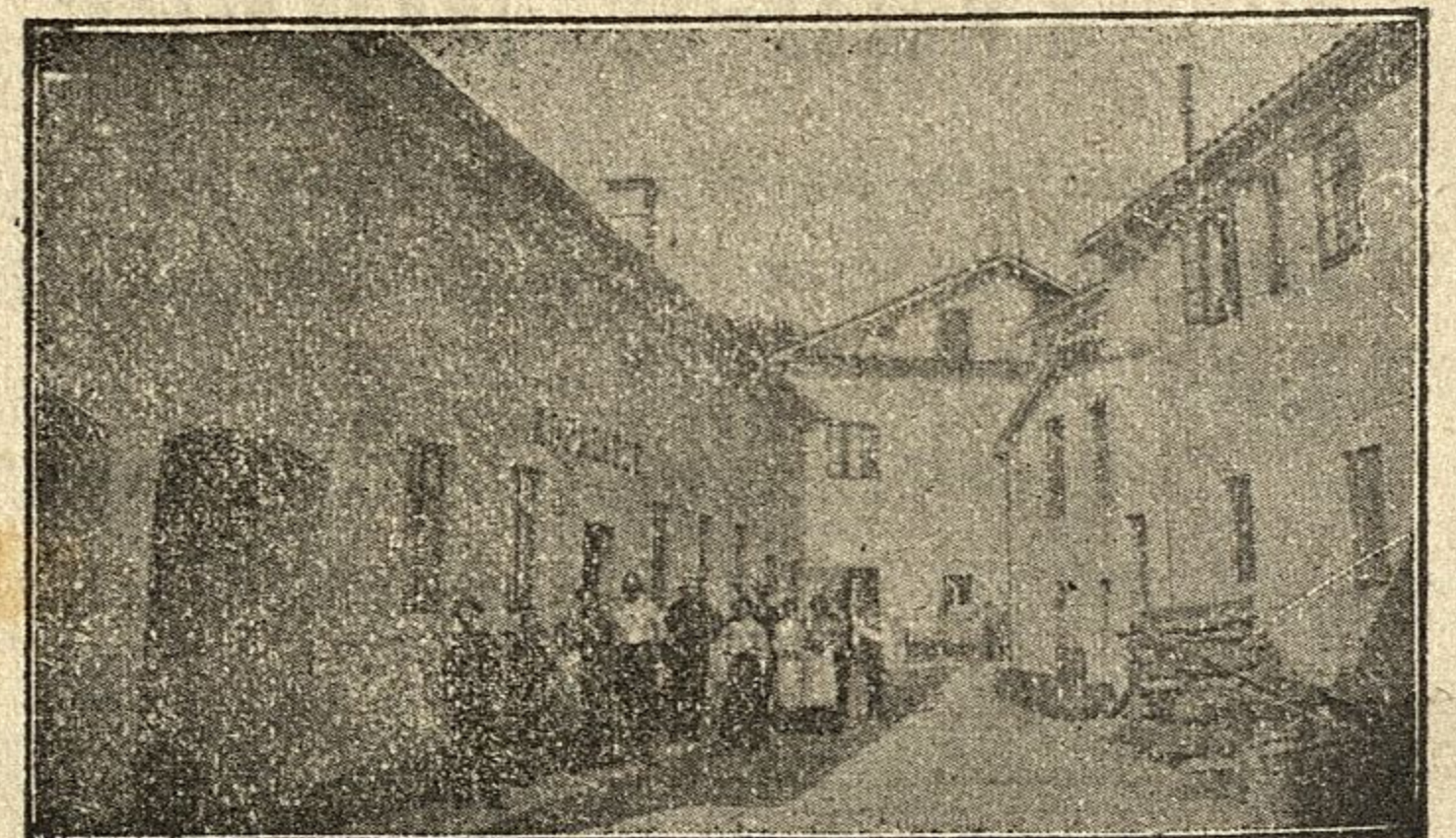
pristna vina in izborna pivo.

Dobra kuhinja.

Zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste
po zmernih cenah.

Najnovejše moderno oprem-
ljeno kopališče tik hotela.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.